

STUDIA
DOCTORUM
THEOLOGIAE
PROTESTANTIS

A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIA
KUTATÓINTÉZETÉNEK KÖTETEI

NEGYEDIK ÉVFOLYAM

I.
2013

Kiadja a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet
Kolozsvár, 2013

SZERKESZTŐ

dr. Adorjáni Zoltán
E-mail: adorjani@proteo.hu
Tel.: 0744 989 052

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

dr. Balogh Csaba, dr. Kállay Dezső,
dr. Kiss Jenő, dr. Kolumbán Vilmos József,
dr. Kovács Sándor, dr. Pásztori-Kupán István,
dr. Rezi Elek, drd. Benkő Tímea

SZERKESZTŐSÉGI CÍM

RO-400124 Kolozsvár (Cluj-Napoca)
Bocskai tér (Piața Avram Iancu) 13.
E-mail: rektor@proteo.hu
Tel./fax: 004 0265 591 368

Műszaki szerkesztés: Adorjáni Zoltán

Borítólap: Könczey Elemér

ISSN 2069 - 0991

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Tartalom

Rezi Elek: <i>Előszó</i>	5
THEOLOGIA BIBLICA	
Balogh Csaba: <i>Jeruzsálem a dávidi királyság kialakulása előtt, az Amarnai levelek tükrében</i>	9
Molnár János: <i>A pusztában vándorlók nyomában</i>	39
Kállay Dezső: <i>A Római levél záró doxológiája</i>	53
Geréb Zsolt: <i>Péter első levelének irodalomtörténeti és teológiai kérdései</i>	77
Czire Szabolcs: <i>Transzállapot a Bibliában. Vallási élmény az új tudományterületek mérlegén</i>	89
THEOLOGIA PRACTICA	
Koppándi Botond: <i>„Isten előtti és Isten dicsőségét szolgáló élet.” Az őskeresztyének istentisztelete</i>	111
Adorjáni Zoltán: <i>Teológiai tisztánlátás és mélység, mint igehirdetésünk legfőbb követelménye</i>	129
THEOLOGIA SYSTEMATICA	
Pásztori-Kupán István: <i>Teológiai és filozófiai vonatkozások Arius hitvallásában</i> ...	147
Papp György: <i>Eretneknek minősített ógyházi teológusok az Institutióban</i>	167
Rezi Elek: <i>„Adj nekem fiaikat! Talán Isten vagyok én?” A mesterséges megtermékenyítés erkölcsi, teológiai értékelése</i>	187
HISTORIA ECCLESIAE	
Kolumbán Vilmos József: <i>Ifj. Teleki Domokos kátéfordítása</i>	201
Kurta József-Tibor: <i>Bod Péter és a szentírástudomány</i>	213

Előszó

Három évvel ezelőtt nagy reménységgel és bizakodó lélekkel indítottuk útjára *Studia Doctorum Theologiae Protestantis* tanulmánykötet-sorozatunkat. A sorozat köteteinek évenkénti megjelentetését a három erdélyi – a református, magyar evangélikus és unitárius – protestáns felekezet teológiai tanárai és a teológiával rokon szakdiszciplínák szakemberei vállaltak fel a Kolozsvári Protestáns Teológia Kutatóintézetének védnöksége alatt. Tudtuk, hogy az elindulásnál sokkal nehezebb a rendszeres folytatás, a tanulmánykötet pontos megjelentetése minden évben, de Isten velünk volt és megáldotta szorgoskodásunkat, kitartó törekvésünket. Ezért, amikor negyedik kötetünket adhatjuk olvasóink kezébe, az öröm, a köszönet és a hála érzései töltik be szívünket.

A tanulmánykötetben megjelentetett dolgozatok azokra a tudományos kutatási területekre engednek rálását, amelyek iránt a szerzők nemcsak érdeklődést tanúsítottak, hanem az egyházi és társadalmi nyilvánosság elé is tárják a kutatásaik során elért eredményeiket. Amikor elismeréssel szólok a dolgozatok szerzőinek és szerkesztőbizottsági tagjainak hozzáállásáról és mindazért, amit a tanulmánykötet megjelentetése érdekében tettek, egyben köszönetemet is kinyilvánítom irányukban, azért, hogy „segítőtársak” maradtak a folytatás felelősségteljes munkájában. Ők azok a „tanítványok”, akik nemcsak szóval, hanem cselekedettel is teljesítették a Názáreti Jézus követelményét (Mt 7,21).

A tanulmánykötetben közölt dolgozatokat a teológiai tudományok klasszikus csoportosításának megfelelően rendeztük el. A bibliatudományok köréből öt, a gyakorlati teológia köréből két, a rendszeres teológia köréből három, az egyháztörténet köréből pedig két dolgozatot teszünk közzé. Továbbra is fenntartom azt a megállapításumat, amelyet az első tanulmánykötet előszavában fogalmaztam meg, tudniillik azt, hogy a teológiai tudományok klasszikus csoportosításához való igazodás nem zárja ki, sőt megköveteli az interdiszciplinaritás elvének érvényesítését. Ezt pedig a most közölt tanulmányok is tükrözik, amelyeket a tudományos igényesség, az időszerűség, a szakmai jártasság, a forrásirodalom gazdagsága, az evangéliumi lelkület és a gyakorlati alkalmazhatóság jellemezznek.

A dolgozatok szerzői a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet címzetes és óraadó teológiai tanárai, valamint Kurta József-Tibor, egyetemünk doktorandusz főkönyvtárosa.

A kötet szerkesztési munkáját Adorjáni Zoltán teológiai tanár végezte el nagy szakértelemmel, beleértve a műszaki szerkesztést is. A kötet borítólapja Könczey Elemér grafikus igényes munkáját dicséri. A nyomdai munkálatok Dávid Zoltán igazgató szakmai irányításával ismét a Misztótfalusi Kiss Miklós Református Sajtóközpont nyomdájában készültek.

Meggyőződésem, hogy a tanulmánykötetünkben közölt dolgozatokkal jó és hasznos szolgálatot teszünk az erdélyi protestáns lelkészképzés jelenének és jövőjének, s ugyanakkor eleget teszünk a magyar protestáns teológiai tudományosság, de általában a keresztyén művelődés és kultúra, valamint a teológiai kutatás európai elvárásainak. Ezáltal nem öncélú munkát végzünk, hanem az egyház, a nemzet, az egyetemes emberiség építéséért fáradozunk. Erre pedig nagy szüksége van a mai világnak, a 21. század értékvesztett, morális zavarral küszködő, szekularizált, globalizációban élő, individualizálódó, a konfliktushelyzetek kezelésében tehetatlenné váló, valamint generációs feszültségekkel, burjánzó erőszakkal és válságokkal terhelt emberének.

De nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy tanulmánykötetünkkel azért is kívánunk áldásos szolgálatot tenni anyaszentegyházainknak, mivel azok felelősséggel hordozzák egyetemünk oktatói, nevelői és kutatói munkájának ügyét. Munkánkat továbbra is a kölcsönös felelősség tudatában akarjuk végezni, mint akik meghálálják az Isten és az emberek gondoskodását és „jó gyümölcsöt” teremnek (Mt 7,17a).

Mindenért Istennek legyen a dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás! Az ő gondviselő szeretetét kérjük további szolgálatunkhoz.

Kolozsvárt, 2013. május havában

Rezi Elek
rektor